

# proposta didàctica

**bromera**

## Secrets

Joan Torró



Un mosaic narratiu sobre  
la vida dels grans autors  
de la nostra literatura

PREMI VILA DE TEULADA



## FITXA TÈCNICA DEL LLIBRE

---

Títol de l'obra: .....

Autor: .....

Col·lecció: ..... Núm.: .....

Edicions Bromera

## ACTIVITATS PRÈVIES A LA LECTURA

---

1. Amb l'ajut d'un diccionari, defineix:

Mosaic: .....

Literatura: .....

Gènere literari: .....

Autor: .....

2. Tenint en compte les definicions anteriors, i després de llegir la frase de la coberta on diu: «Un mosaic narratiu sobre la vida dels grans autors de la nostra literatura» i el títol del llibre,

- Quin creus que serà el contingut d'aquesta història?

.....  
.....  
.....  
.....

- Creus que la història et resultarà interessant? Per què? .....

.....  
.....  
.....  
.....  
.....

3. En el mosaic literari que ens presenta l'autor de *Secrets*, els protagonistes són quatre autors cabdals de la literatura provençal i valenciana. Busca informació sobre ells i emplena la graella següent:

<b>Autor</b>	<b>Temps històric en què va viure</b>	<b>Segons la forma, gènere literari que conreava</b>	<b>Escrits principals</b>	<b>Quina era la seua forma de vida fora de la literatura</b>
Peitieu				
Ramon Llull				
Ausiàs March				
Joanot Martorell				

## ACTIVITATS POSTERIORES A LA LECTURA

### TEST

1. On i per què va començar la idea d'escriure *Secrets*?

.....

.....

2. Quina relació hi trobes entre el títol del llibre i l'argument de la novel·la?

.....

.....

.....

3. Com va arribar Peitieu, un noble i un guerrer a convertir-se en un poeta?

.....  
.....

4. Sabia Peitieu llatí? Quina va ser la conseqüència d'aquell fet?

.....  
.....

5. Segons Ramon Llull, quin era l'objectiu primordial de l'abadia de Miramar?

.....  
.....

6. Quin era el sagrament que treia de polleguera Ramon Llull? Per què?

.....  
.....  
.....  
.....

7. Com era la vida d'Ausiàs March abans de dedicar-se a la poesia?

.....  
.....  
.....



**8.** Quan Ausiàs March decidí que li convenia acostar-se al rei i guanyar-se el seu favor, de quina manera va decidir que seria la més convenient?

.....  
.....

**9.** Com afectà a Ausiàs March la mort de Jordi de Sant Jordi?

.....  
.....

**10.** Quina va ser la principal innovació d'Ausiàs March en la poesia de l'època?

.....  
.....

**11.** Quan i com se li ocorregué a Ausiàs March la imatge del famós vers que diu «bullirà el mar com la cassola en forn»?

.....  
.....  
.....

**12.** La vida del cavaller Joanot Martorell va ser fàcil? Per què?

.....  
.....  
.....

**13.** A què anà Joanot Martorell a Anglaterra? Com va poder entrar en la cort rei Enric?

.....  
.....  
.....  
.....

14. Què va moure a Martorell per a iniciar el *Tirà lo Black*?

.....

.....

.....

15. Què li proposa Martí de Galba a Martorell en el final de la seua vida?

.....

.....

.....

## ANÀLISI DE L'OBRA

---

1. *Secrets* està dividida en quatre parts: una introducció, un cos central, un epíleg i un apèndix històric. Segueix l'exemple i resumeix d'una manera breu, cadascuna de les quatre parts del llibre.

<b>Introducció</b>	L'autor explica com i per què van nàixer les quatre històries que ens va a explicar a continuació.
<b>Cos central</b>	
<b>Epíleg</b>	
<b>Apèndix</b>	

2. Cadascun dels quatre títols de les històries narrades tenen un sentit especialment relacionat amb el seu contingut. Explica'l.

«Torbadors» fa referència a .....

.....  
.....  
.....  
.....

«Mira què?» Fa referència a .....

.....  
.....  
.....  
.....

«Senyals» fa referència a .....

.....  
.....  
.....  
.....

«Tirà el Black» fa referència a .....

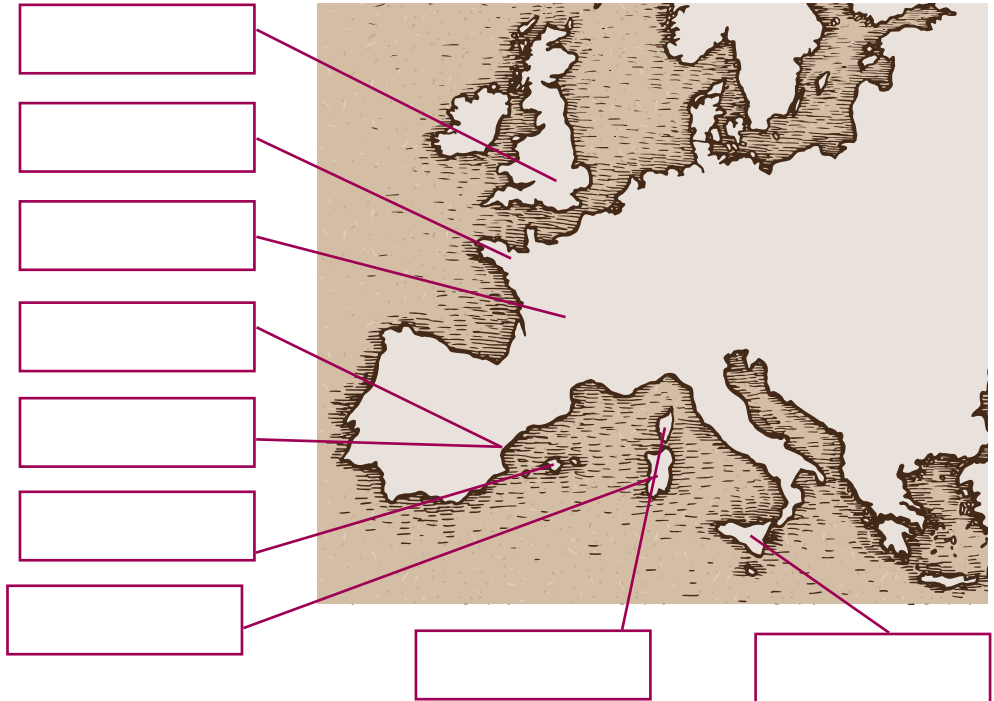
.....  
.....  
.....  
.....

3. Com qualificaries el narrador de les històries: omniscient o subjectiu? Justifica la teua resposta.

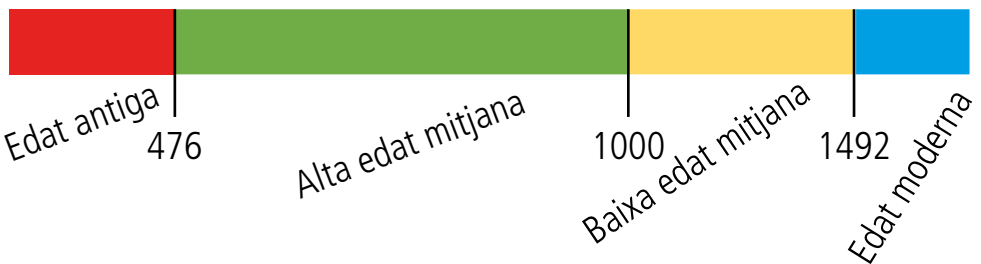
.....  
.....  
.....  
.....  
.....  
.....  
.....  
.....  
.....  
.....  
.....  
.....  
.....  
.....  
.....  
.....  
.....  
.....

4. Els fets narrats ocorren en diferents espais geogràfics. Situa cada topònim geogràfic al lloc que li corresponga i després uneix amb fletxes els noms dels personatges amb els dels llocs geogràfics on varen viure alguna aventura.

Peitieu   Ponça   Ramon Llull   Poitiers   Ausiàs March  
 Anglaterra   Joanot Martorell   València   Gandia  
 Mallorca   Ponça   Sardenya   Còrsega   Bretanya



5. Igualment, els quatre personatges principals van viure durant un període històric concret. Situa cada personatge al lloc que li corresponga en aquesta línia del temps i davall del nom, escriu els anys del naixement i de la mort de cadascun d'ells.





6. L'estil és la forma particular i pròpia d'escriure que té un autor o autora. Marca els adjectius que, segons tu, millor definesquen l'estil de Joan Torró a *Secrets*.

- |                                    |                                     |                                    |
|------------------------------------|-------------------------------------|------------------------------------|
| <input type="checkbox"/> senzill   | <input type="checkbox"/> culte      | <input type="checkbox"/> àgil      |
| <input type="checkbox"/> complicat | <input type="checkbox"/> narratiu   | <input type="checkbox"/> feixuc    |
| <input type="checkbox"/> directe   | <input type="checkbox"/> poètic     | <input type="checkbox"/> realista  |
| <input type="checkbox"/> enginyós  | <input type="checkbox"/> humorístic | <input type="checkbox"/> fantàstic |
| <input type="checkbox"/> popular   | <input type="checkbox"/> seriós     | <input type="checkbox"/> dramàtic  |

7. Una forma de fer les històries més comprensibles, consisteix a incloure en els textos literaris comparacions. Fes com en l'exemple i escriu una frase que siga sinònima i una altra antònima d'aquestes comparacions que apareixen a *Secrets*, canviant solament la segona part de la comparació.

Corria com una gasela.

Sinònima: Corria com un esperitat, per això no el pogueren pillar.

Antònima: Corria tan lent, que fins l'ombra li passava al davant.

Avorir-se com una pedra enmig d'un bancal.

Sinònima: .....

Antònima: .....

Estava cabrejat com si li degueren diners i no li'ls pagaren.

Sinònima: .....

Antònima: .....



8. Molts personatges de *Secrets* utilitzen un recurs del llenguatge, que són les dites i frases fetes, és a dir, expressions que no s'han d'entendre en el seu sentit literal sinó en un sentit figurat. Fixa't en aquesta resposta de Peironet a Joanot Martorell, en què n'hem subratllat unes quantes i torna'l a escriure canviant-les pel seu significat real.

–Amo, vull dir, senyor, ja sabeu que us seguiré on calga perquè, on va la corda va el poal. Permeteu-me que us diga que, en el meu entendre de pobre, feu castells de borumballes; potser penseu que a Anglaterra lliquen els gossos amb llonganisses? Si voleu, vós sereu el senyor i jo, l'escuder, però ja sabeu que, de moliner fugiràs però de lladre no t'escaparàs.

.....

.....

.....

.....

9. A més dels quatre personatges principals de la novel·la, en aquesta sopa de lletres hi ha amagats dotze personatges que apareixen a *Secrets*. Sabries trobar-los?

Q	S	P	E	I	R	O	N	E	T	H	G	V	V	A	A
A	W	M	T	I	P	H	K	I	F	U	S	D	F	C	L
Z	E	O	G	K	I	F	M	E	Q	M	I	X	R	N	I
A	R	N	A	U	D	E	V	I	L	A	N	O	V	A	D
D	D	P	G	M	Y	S	B	A	S	L	E	A	C	L	R
U	C	A	B	B	A	T	L	E	R	P	M	W	D	B	I
H	V	L	N	J	T	Q	C	Z	G	K	I	D	E	B	S
E	F	A	H	C	O	L	O	M	A	U	X	T	X	G	I
J	R	U	Y	U	R	E	O	V	I	D	I	H	S	T	N
X	V	I	C	E	N	T	F	E	R	R	E	R	W	Y	H

**10.** Entre els dotze personatges que has trobat, sis participen de forma directa de la història, mentre que els altres sis solament són referències que ens dona l'autor per situar millor en l'espai i el temps la història. Classifica, atenent als criteris següents, els personatges anteriors segons siguin:

- Personatges rellevants: .....
- Personatges secundaris: .....
- Personatges referents històrics: .....

**11.** Explica dos virtuts i dos defectes de cadascun d'aquests personatges:

- Peitieu: .....  
.....
- Ramon Llull: .....  
.....
- Ausiàs March: .....  
.....
- Joanot Martorell: .....  
.....

**12.** Al teu parer, què tenen en comú i en què es diferencien aquests personatges protagonistes del mosaic descrit per Joan Torró?

- Ramon Llull i el vell sufí? .....  
.....  
.....
- I Peitieu i Ausiàs March? .....  
.....  
.....
- I Ausiàs March i Joanot Martorell? .....  
.....  
.....

**13.** A *Secrets* les descripcions juguen un paper fonamental per conèixer millor els llocs on transcorre l'acció i també per a caracteritzar els personatges.

Fixa't en la descripció que al final del segon paràgraf de la pàgina 19 es fa de la vestimenta del cavaller Peitieu i pensa i escriu com hauria vestit el mateix costurer a la dama objecte de l'amor del cavaller.

.....

.....

.....

Ara llig el començament del primer paràgraf de la pàgina 115 i fixa't en com recrea un ambient descrivint com és la nit. Després imagina que ixen fora i es troben amb una gran tronada. Com descriuries tu aquest nou escenari?

.....

.....

.....

.....

**14.** Seguint el consell del sufí, perquè els novicis exercitaren la intel·ligència, Ramon Llull proposa un enigma als novicis de Miramar. Ara imagina que tu ets un d'ells i que Llull haguera plantejat el següent: «Som dotze germans i encara que he nascut el segon, soc el més xicotet de tots», hauries sabut resoldre'l? Per si de cas, ací tens una aju-

detada: si segueixes el moviment del cavall d'escacs i començant per la casella marcada, trobaràs la resposta.

T	B	U	O	P	L	S	K
S	S	D	R	D	F	G	H
Z	C	E	B	N	E	U	E
I	O	W	E	Z	M	X	R
K	F	Y	U	E	T	G	B
R	F	C	V	B	G	L	T

**15.** Encara que a *Secrets* trobem quatre relats independents uns dels altres, trobes que hi ha elements que donen coherència al text? Raona la teua resposta.

.....

.....

.....

.....

**16.** Què hi havia de nou entre la poesia de Peitieu i la de l'època anterior?

.....

.....

.....

.....

**17.** Un dels llibres fonamentals de Ramon Llull és *Llibre d'Amic e Amat*, nascut de la necessitat i de les reflexions que realitza el protagonista que trobareu a les pàgines 81, 82 i 83. Busca informació i escriu tres de les sentències de les que allí es troben i explica per què les has elegides.

.....

.....

.....

.....

**18.** Segons Llull, les malalties del cap no es poden guarir amb les herbes del «Dioscòrides». Però saps per què ho diu i què és el Dioscòrides?

.....

.....

.....

.....

.....

**19.** A la pàgina 61, trobem que el mateix autor es presenta com un dels tretze novicis que arriben a Miramar per a la seua construcció i a qui Llull alaba molt per les seues virtuts. Què opines d'aquest recurs literari?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

**20.** Encara que Ausiàs March escrivia en català, a una persona de la nostra època li pot resultar difícil d'entendre la seua forma d'escriure. Com hauria escrit aquests versos que encapçalen «Senyals» en l'actualitat?

Jo soc aquell de qui es deu hom complànyer,  
Car de mon cor la sang se'n va llunyant.

.....

.....

.....

.....

**21.** En un moment determinat, Ausiàs March es fa la pregunta següent: «Què mou un poeta a escriure?» i el batle de València li respon: «Si el poeta fóreu vós, les dones, el falcó, la mar, els vents, qualsevol cosa que sabéreu enllestir com ho fan els poetes, els trobadors». Ara imagina que ets tu qui es fa la mateixa pregunta que Ausiàs March. Què creus que et podria recomanar el batle?

.....

.....

.....

.....

- 22.** Fixa't en aquesta estrofa d'un poema d'Ausiàs March. Com podràs comprovar, està format per quatre versos decasíl·labs, és a dir, versos de deu síl·labes en els quals la quarta i la desena són síl·labes fortes i que rimen ABBA.

Com el malalt, que fa molt temps que jau,  
un dia vol llevar-se ja del llit,  
sense força ni ningú que l'ajude,  
i en estar dret de sobte plegat cau.

Ara pensa un tema que t'agrade i prova de compondre una estrofa de quatre versos escrita a la manera d'Ausiàs March.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

- 23.** Què podria haver passat per tal que Joanot Martorell haguera sigut derrotat pel cavaller francès en el seu primer torneig a Anglaterra? Explica una versió A que afavorira Joanot Martorell i una altra B que el perjudicara.

Versió A .....

.....

.....

.....

Versió B .....

.....

.....

.....

**24.** Si en aquell temps haguera existit el periodisme i tu fores un periodista, com redactaries una notícia en la qual tingueren cabuda totes aquestes referències?

Joanot Martorell, lletra de batalla, combat a tota ultrança, jutge, Joan de Montpalau, Galcerà, Joanot Martorell, Damiata, jurament, boda sorda, injúria, deshonor, Peironet.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

**25.** Una bona manera de conèixer millor els personatges i la seua obra, si com hem dit en l'activitat anterior existiren periòdics en l'època medieval, consistiria a fer-los una entrevista a fons. Tria un dels protagonistes de *Secrets*, busca'n informació i redacta deu preguntes sobre els temes que et pareguen més interessants tant sobre la seua vida privada com sobre la seua creació literària.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

**26.** Si per a Peironet els anglesos eres «angleterrans», seguint la mateixa lògica com serien:

Els italians? ..... Els alemanys? .....

Els grecs? ..... Els hongaresos? .....



**27.** A pesar de les mangarrufes amb què se solien organitzar els tornejos anglesos de l'època, Joanot Martorell va eixir-ne victoriós. En què consistien aquestes mangarrufes?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

**28.** A l'epíleg, l'autor ens explica per què torna al soterrani del Micalet per presentar el resultat del treball que havia fet a partir de les confidències dels quatre literats i demanar-los la seua opinió sobre el treball que havia acabat d'enllestir. Què va ocórrer després? Quina és la conclusió final a la qual arriba Joan Torró? La comparteixes? Per què?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

**29.** Finalment, imagina que ets tu qui et trobes en el soterrani del Micalet i se t'apareixen aquests quatre personatges que et proposem i que també et permeten que sols els pugues fer una única pregunta. Què preguntaries...?

A l'esposa de Peitieu? .....

.....

.....

Al sufí? .....

.....

.....

A la reina Maria? .....

.....

.....

A Tirà lo Black? .....

.....

.....

## **VALORACIÓ DEL LLIBRE**

---

**1.** En conjunt, com qualificaries el llibre?

magnífic   molt bo   bo   regular   dolent

**2.** Més concretament, quins aspectes positius destacaries? (cita'n almenys tres)

.....

.....

.....

I de negatius? (cita'n almenys tres) .....

.....

.....

.....

3. De les quatre parts del llibre, quina t'ha resultat més interessant? I la que menys? Per què?

.....

.....

.....

.....

4. Valora de l'1 al 10 cadascun d'aquests aspectes de la novel·la.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Argument										
Personatges										
Llenguatge										
Ambientació										
Valors que transmet										

5. Recomanaries el llibre als teus amics i amigues? Per què?

.....

.....

.....

.....

.....

6. Aquest és un llibre destinat a joves lectors, però si algun adult et demanara la teua opinió, li recomanaries que el llegira? Raona la teua resposta.

.....

.....

.....

.....

.....

Proposta didàctica referida al llibre

*Secrets*

(ISBN: 978-84-9026-364-8)

© Joan Andrés

© Edicions Bromera, SL

Apartat de correus 147 - 46600 Alzira

[www.bromera.com](http://www.bromera.com)

**bromera**

A través de quatre relats ben diferents, assistirem al naixement de la poesia trobadoresca i veurem com, a partir d'aquest inici, autors com Ramon Llull, Ausiàs March i Joanot Martorell van fer evolucionar la literatura valenciana.

Els tres escriptors es converteixen, així, en protagonistes de les narracions, que ens mostren com a persones de carn i ossos aquests autors tan mitificats i ens acosten a la seua part més humana i a les tribulacions que van sofrir al llarg de la seua vida. Tot això, en un ball compassat entre la realitat i la ficció, entre la reflexió i l'humor.

**Joan Torró** (Ontinyent, 1959) és llicenciat en Filologia i catedràtic d'Ensenyament Secundari. Actualment, compagina la docència amb l'escriptura. A Bromera ha publicat també *El justícia*, en aquesta mateixa col·lecció.

ESGU<RD  
**bromera**

[www.bromera.com](http://www.bromera.com)

[f @Bromera](#) [@bromera](#) [@bromera\\_edicions](#) [Emociona't amb la lectura](#)

978-84-9026-364-8



9 788490 263648

